

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП-ГАБРОВО
ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ВОДЕН - ИРИ ХИСАР“

**ДОКЛАД И АНАЛИЗ
НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП
ДЛС „Воден - Ири Хисар“ ПРЕЗ 2024 г.**

Настоящото проучване е извършено в периода на месец януари – декември 2024 г във връзка с годишния мониторинг на ГВКС за територията на ТП ДЛС „Воден - Ири Хисар“

I. Собственост на горите и промени в начина на ползване или функционалните категории на горите:

Към 31.12.2024г. територията на ТП „ДЛС Воден – Ири Хисар“ е 14 976 ха:

в т.ч. -държавни ГТ – 14941 ха;

-общински ГТ – 33 ха;

-частни физически лица – 2 ха.

През 2024 г. в площта и собствеността горските територии на стопанството не са настъпили промени.

-Обявена е процедура за закупуване на частните горските територии- няма постъпили заявления;

-Не е извършвана смяна на предназначението на горски територии;

-Няма промени във функционалното предназначение на териториите.

-Не са издавани заповеди за заличаване/обявяване/промени на защитените територии и защитените зони.

-Не са извършвани промени в заповедите или планове за управление на защитени територии и зони.

II. Извършени горскостопански дейности на територията на стопанството
/залесяване, отглеждане на горски култури, производство на посевен и посадъчен материал, изведени сечи, направа на горски пътища и др./

През 2024г. в района на дейност на ТП „ДЛС Воден – Ири Хисар“ са добити 35 847 куб.м дървесина, в т.ч. от иглолистни дървесни видове – 1094 куб.м.

По категории добитата дървесина е разпределена както следва:

- Едра – 9 883 куб.м – 27,57 % от общата кубатура на добитата лежаща маса;
- Средна – 2 964 куб.м – 8,27 % от общата кубатура на добитата лежаща маса;

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП-ГАБРОВО
ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ВОДЕН - ИРИ ХИСАР“

- Дребна – 0 куб.м – 0 % от общата кубатура на добитата лежаща маса;
- Дърва – 23 000 куб.м – 64,16 % от общата кубатура на добитата лежаща маса;
- Вършина – 0 куб.м – 0 % от общата кубатура на добитата лежаща маса.
- По годишен план стопанството има разчет да добие 35 974 куб.м лежаща маса. Добита и реализирана дървесина за периода от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. е 33 883 м3 лежаща маса, в т.ч. промишлен дърводобив: 21 660 куб.м лежаща маса, местно население- 11 174 куб.м лежаща маса и дърва по чл.193 от ЗГ: 1049 куб.м лежаща маса. Изпълнението на годишния план е на 87 %.

С най-голям дял добита дървесина по дървесни видове е цера, след него сребролистната липа. През 2024 г. са добивани и други дървесни видове с по-малък процент участие, а именно акация, келяв габър, планински ясен, мъждрян, благун, летен дъб, габър, клен, гледичия и зимен дъб. Иглолистните са представени само от черния бор.

- Достъпът до горски територии – държавна собственост и движението по горските пътища се контролира с издаване на разрешителни за достъп на всяко моторно превозно средство.

- Фирмите извършващи дърводобив бяха запознати с изискванията на горската сертификация и изискуемата технология за добив на дървесина и са информирани да представят: необходимите лични предпазни средства и за мотористите да притежават свидетелство за правоспособност за работа с бензино – моторен трион. За всеки един обект за дърводобив е изготвено „Приложение 2 – лист за проверка на оборудването и използването на лични предпазни средство и защитно работно облекло от горските работници, изпълнението на процедурите за безопасност и изискванията за извършване на горскостопански дейности.“ На всички лица които ще извършват добив на дървесина е извършен инструктаж и е изготвено „Приложение 1 – инструктаж за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд“ В насажденията в които се извежда сеч се поставя информационна табела и табела забраняваща достъпа на външни лица в сечището. Частично се констатира проблем със снабдяването на работниците с лични предпазни средства и защитно облекло.

III. Вид и количество на добитите продукти /включително недървесни горски продукти/ от горски територии – държавна собственост.

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП-ГАБРОВО
ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ВОДЕН - ИРИ ХИСАР“

-Няма подадени заявления за ползване на недървесни продукти за текущата година.
Ползване на НДГП не са предвидени в Горскостопанския план.

-През 2024 година площите на проведените сечи са в размер на 537,6 ха- по видове сечи данните са посочени в 1 ГФ, 5 ГФ;

-Няма залесявания и почвоподготовка през текущата година;

-Не са използвани торове и химически пестициди.

IV. Здравословно състояние на /резултати от лесопатологични обследвания и лесозащитни мероприятия/

- По регистъра на сигналните листове в ТП ДЛС „Воден-Ири Хисар“ за 2024 има заведени 5 бр. сигнални листи от гъботворка, съхнене на черния бор и снеговал ;

- Има проведено лесопатологично обследване относно пуснатите сигнални листи, като е изведена санитарна сеч в отдела, който и установен със съхнене на черния бор.

- Няма идентифицирани болести и вредители;

- Няма възникнали природни нарушения (ветровали, снеголоми, пожари и др.)

- Няма негативни въздействия от антропогенни дейности - напр. Атмосферно замърсяване, замърсявания от промишлеността;

V. Въздействие на горскостопанските мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси.

☐ След приключване на горскостопанските дейности през годината е извършена оценка на въздействието на изведената сеч върху ключови елементи на околната среда, съседни имоти и инфраструктура. От изготвените и представени оценки на въздействието може да се направят следните по общи констатации относно:

- Повреди по подраства в насажденията с извършена оценка не са установени;

- Повреди по оставащия дървостой – не са констатирани повреди над допустимите /над 2 % по брой от оставащите на корен дървета/;

- Създаване на условия за активиране на ерозионни процеси – не са констатирани предпоставки за активизиране на ерозионни процеси;

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП-ГАБРОВО
ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ВОДЕН - ИРИ ХИСАР“

- Оставяне на мъртва дървесина в насажденията с изведени сечи – налична е мъртва стояща и лежаща дървесина;
 - Водните ресурси на територията и/или в близост до насажденията – при наличие на водни течения са дефинирани мерки за опазване в листа за предварителна оценка;
 - Въздействие върху съседни насаждения не са констатирани;
 - Въздействие върху съседни имоти и инфраструктура – не са констатирани.
- ☐ От направените констатации са набелязани следните основни действия и мерки за намаляване на отрицателното въздействие: увеличаване на контрола при движение на превозни средства по горски автомобилни пътища.

VI. Мониторинг на ВКС 1.1. „Защитени територии и защитени зони”, включително мониторинг на ВКС.

Във връзка с мониторинга на ВКС 1.1. през 2024 г. регулярно беше проверявана страницата на РИОСВ Русе за новосъздадени защитени територии и/или зони, както и за ограничения в заповедите за обявяването им и изискванията на планове им за управление. През 2024 г. промени не са отразени в официалната страница на РИОСВ Русе.

Поради липсата на изготвени и приети планове за управление на представените защитени зони служителите на ДЛС следят за неблагоприятни въздействия върху горските екосистеми в следствие на горскостопанските дейности, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др. През 2024 г. не са констатирани неблагоприятни въздействия върху ВКС 1.1.

През годината са извършвани системни наблюдения за недопускане на отрицателно въздействие върху ВКС на защитените територии и зони от извършваните горскостопански мероприятия. Разработени са формуляри за мониторинг на ВКС 1.2 – „застрашени, изчезващи ендемични видове” и ВКС 1.3 – „редки застрашени и изчезващи горски екосистеми”. Попълнени са формуляри за следните животински видове:

1. Мониторинг на ВКС 1.2. „Застрашени, изчезващи и ендемични видове”

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП-ГАБРОВО
ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ВОДЕН - ИРИ ХИСАР“

Златка (*Martes martes*)

В района на ТП ДЛС „Воден-Ири Хисар“ има поставени 30 бр. фотокапани.

През 2024 г. не са заснети индивиди от вида златка.

Сокол орко (*Falco subbuteo* L.)

През 2024 г. не са констатирани гнездови находища на този застрашен вид.

Голям ястреб (*Accipiter gentilis* L.)

През 2024 г. не са констатирани гнездови находища на този застрашен вид.

Малък ястреб (*Accipiter nisus* L.)

През 2024 г. не са констатирани гнездови находища на този застрашен вид.

Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

През 2024 г. не са констатирани гнездови находища на този застрашен вид.

Бухал (*Bubo bubo* L.)

През 2024 г. не са констатирани гнездови находища на този застрашен вид.

Черен кълвач (*Dryocopus martius* L.)

През 2024 г. са наблюдавани единични екземпляри от вида черен кълвач в отдел 93-а, но не е установено мястото на гнезденето.

Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Среща се в района на стопанството.

Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

Среща се в отдели

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП-ГАБРОВО
ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ВОДЕН - ИРИ ХИСАР“

Смок мишкар (*Elaphe longissima longissima*)

Наблюдавани са единични екземпляри в отдел. Основна заплаха за вида е безпокойството и преследването от човека.

През 2024 г. при провеждане на мониторинга на биологичното разнообразие е констатирано присъствието на следните защитени видове: горски бекас в отдел г, черен щъркел в отдел и дива котка в местност „ЖП- то” и „Дендропарка“.

2. Мониторинг на ВКС 1.3. Критични концентрации на видове.

Благороден елен (*Cervus elaphus*)

При благородния елен мониторинга се извършва целогодишно. Най-масовите данни се получават по време на таксацията на дивеча – края на януари, началото на февруари при подходящи метеорологични условия и по време на сватбения период - септември. Данните от мониторинга показват добро здравословно състояние на популацията, слабо нарушена полова структура – с превес на женските (най-вече в ЛТУ „Воден”) и слабо нарушена възрастова структура. В ЛТУ „Воден” сватбовищата са активни. Брачният период е удължен, поради нарушената полова структура. В ЛТУ „Ири Хисар” половата и възрастовата структура е добра. Реална заплаха за спокойствието на вида, най-вече по границите на двата участъка са скитащите кучета. За да се осигури спокойствието на благородния елен, в брачния период се ограничават горскостопанските и селско стопанските дейности в районите с активни сватбовища.

4. Мониторинг на ВКС 2. „Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт”.

При извършване на мониторинга на ВКС 2. са използвани документи, снимки и обход на територията и беше констатирано следното:

- Планираните лесовъдски и стопански мероприятия осигуряват запазване на процента на лесистост на стопанството;
- Използваните лесовъдски системи поддържат видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт. Прилагат се природосъобразни лесовъдски системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение;

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП-ГАБРОВО
ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ВОДЕН - ИРИ ХИСАР“

- повече от 5 % от територията на ДЛС „Воден-Ири Хисар“ са отделени за осигуряване на гори от основно представените горскодървесни видове, които са във фаза на старост (Old-growth forests);
 - Спазени са екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности се поддържат необходимото количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета;
 - Насажденията на територията на ДЛС се възобновяват изцяло естествено. Прилагат се лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване;
 - Не се допуска смяна на корения дървесен състав;
- През 2024 г. на територията на ДЛС не са извършвани залесявания.
- Антропогенната фрагментираност на територията на стопанството не се е увеличила. При планиране на пътищата и инфраструктурата максимално е запазена целостта на ландшафта.
 - През 2024 г. на територията на ДЛС няма възникнали пожари. Лесокултурните прегради, просеки и пътища се поддържат в добро състояние.

5. Мониторинг на ВКС 3. Екосистеми и местообитания на територията на ТП ДЛС „Воден-Ири Хисар“.

- **G1.7C41 Термофилни липови гори** - Наблюденията са направени в подотдели:
Подотделите са включени в гори във фаза на старост. Насажденията са в задоволително здравословно състояние- липсва обезлистване, наблюдава се наличие на единични групи изсъхнали дървета. Няма данни за започнали сукцесионни и/или дегенеративни процеси.
- **G1.7A1 Степни дъбови (церови) гори** - Наблюденията са направени в подотдели:
Насажденията са в задоволително здравословно състояние- липсва обезлистване, наличие на единични изсъхнали дървета и биотопна дървесина. Няма данни за започнали сукцесионни и/или дегенеративни процеси.
- **Гори във фаза на старост** – Горите във фаза на старост представляват повече от 5 % от горските територии на ТП ДЛС „Воден-Ири Хисар“. Определени са със Заповед №183/30.12.2015 г. на и.д.директор на ТП ДЛС „Воден-Ири Хисар“ и Заповед № РД49-421/02.11.2016 г. на Министъра на земеделието и храните. Наблюденията са направени в подотдели:

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП-ГАБРОВО
ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ВОДЕН - ИРИ ХИСАР“

Насажденията са в задоволително добро здравословно състояние. Няма данни за започнали сукцесионни и/или дегенеративни процеси.

- **Мониторинг на ВКС 4 Екосистемни услуги от критично значение.**

Тези видове гори са много важни за предотвратяване на бедствия и критични ситуации. При мониторинга се обръща особено внимание на горите с водозадържащи и водоохранни функции. Стремим се да не допускаме отрицателно въздействие.

- **Мониторинг на ВКС 5 Основни потребности на населението.**

ТП ДЛС „Воден- Ири Хисар“ ежегодно работи за задоволяване на местното население с дърва за огрев. Всяка година се дава информация на кметовете на населени места за възможностите за задоволяване на нуждите на населението с дърва за огрев от държавните горски територии. Изготвят списъци кметовете и се доставят до домакинствата под контрола на горските служители.

- **Мониторинг на ВКС 6 Културни ценности.**

На територията на ТП ДЛС „Воден- Ири Хисар“ има много места с културно, екологично, икономическо и религиозно значение. Извършваме дърводобивни дейности в близост до тези места. Извършва се периодичен мониторинг с цел предотвратяване на негативните въздействия на тези гори.

VII. Социално икономически аспекти – промени в обществото и/или отношението им спрямо горските ресурси и дейности.

- През годината бяха направени срещи с кметово на населените места, свързани с дейността на стопанството и поставяне на проблеми от различно естество. Коментираха се въпроси относно нуждите на местното население от дърва за огрев и съответно снабдяването им. Запознаване на местното население и други заинтересовани страни с принципите на горската

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП-ГАБРОВО
ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ВОДЕН - ИРИ ХИСАР“

сертификация, че стопанисването на горски територии - държавна собственост от стопанството ще се осъществи по начин съчетаващ екологичните, икономически и социални ползи на горите.

VIII. Срещи с представители на местните общности, свързани със стопанисването на горите.

- Срещи с кметове на населените места с цел задоволяване на местното население с дърва за огрев. Проведени срещи с РСПБЗН – Разград, РСПБЗН-Исперих, РСПБЗН-Кубрат, РСПБЗН – Тутракан, РДГ – Русе във връзка с провеждането на мероприятия свързани със защита на горите от пожари.

IX. Оценка на ефективността и продуктивността на ловното стопанство.

- Основни предизвикателства за подобряване ефективността и продуктивността на ловното стопанство при спазване принципите на горската сертификация са насочени към балансирано и отговорно отношение в различни направления екологични, икономически и социални, които са обвързани с голям брой заинтересовани страни. За прилагане на принципите и критерии по горска сертификация е необходимо отстраняване на пропуски и по отговорен подход от служителите на стопанството, свързан с мониторинг на въздействието на горскостопански дейности и регулярен мониторинг на ГВКС.

28.03.2025 г.

Изготвил:/п/*.....

/ инж. Фатме Рефит – лесоинженер при ТП ДЛС

„Воден – Ири Хисар“/

* Налице е положен подпис, като същият е заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679